

ASIA

Poikkeaminen yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä

HAKIJA

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue, Vesistö -yksikkö

VIREILLETULO

1.2.2024

HAKEMUS

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (*ELY-keskus*) Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen Vesistö -yksikkö hakee lupaa selkärangattomien pyydystämiseen, joihin osallistuvat Ismo Laakso ja Rasmus Rudnäs. Mahdollisesti apuna sekä pyydysten kokemisessa käytetään myös harjoittelijaa.

Selkärangattomien pyynti on osa Helmi-ohjelman lintuvesikunnostuksia. Tarkoituksena on toteuttaa sukeltajakuoriaisselvitykset ja vesiselkärangattomien selvitykset kesällä 2024–2027 (touko-heinäkuu). Maaningan Lapinjärvillä, Patajärvellä ja Patalahdella sekä lisalmen Keskimmaisellä tehdään vesiselkärangaton- ja sukeltajakuoriaisselvitykset. Vesiselkärangattomien selvitykset tehdään Maaningan Valkeisella ja Maaningan Hämeenlahdessa.

Lapinjärvillä, Patalahdella ja Patajärvellä toimenpiteet sijoittuvat seuraaville kiinteistöille ja yksityisille luonnonsuojelualueille:

- 476-405-876-3, Lapinjärvet 1, YSA201385
- 476-405-876-6, Lapinjärvet 2, YSA201383
- 476-405-876-9, Lapinjärvet 3, YSA201390
- 476-405-876-2, Lapinjärvet 4, YSA201388
- 476-409-876-1, Patalahti-Patajärvi 9, YSA200597
- 476-412-876-3, Patalahti-Patajärvi 10, YSA200598
- 476-412-876-1, Patalahti-Patajärvi 12, YSA200696
- 476-412-876-6, Patalahti-Patajärvi 17, YSA201201
- 476-412-876-2, Patalahti-Patajärvi 22, YSA201211
- 140-407-876-1, Keskimäinen-Ylemmäinen-Tismiö 2, YSA200529

Maaningan Valkeisella toimenpiteet sijoittuvat seuraaville suojelemattomille kiinteistöille:

- 478-405-876-6
- 478-405-876-3
- 478-408-876-18

24.4.2024

Maaningan Hämeenlahdessa toimenpiteet sijoittuvat seuraaville suojelemattomille kiinteistöille:

- 476-402-876-1
- 476-405-876-7
- 476-405-21-8
- 476-405-876-9
- 476-405-876-13

Sukeltajakuoriaisselvitykset tehdään ns. syöttirysällä. Pyynnin tarkoituksena on selvittää selkärangattomien ja erityisesti kahden direktiivisukeltajan jättisukeltajan (*Dytiscus latissimus*) ja isolampisukeltajan (*Graphoderus bilineatus*) esiintymistä näillä vesistöillä. Pyynti tehtäisiin elävänä pyytävillä syöttirysillä n. 10:llä paikalla jokaisella järvellä ja rauhoitettujen lajien määrät per pyydys lasketaan ja nämä yksilöt vapautetaan takaisin vesistöön. Loput tavanomaiset ei rauhoitetut sukeltajalajit säilötään etanoliin myöhempää määrittystä varten, niin saadaan tarkka tieto myös muusta kohteella esiintyvistä sukeltajalajistosta. Työ liittyy lintuvesien kunnostukseen ja suunniteltuihin ravintoketjukunnostuksiin ja sen on tarkoitus tukea aktiivipyydysmenetelmin tehtyjä selkärangaton selvityksiä. Selkärangaton seurannoilla tuotettu tietoa voidaan hyödyntää lintuvesikunnostusten vaikuttavuuksien arvioinnissa.

Vesiselkärangaton selvitykset tehdään ns. aktiivipyydysmenetelmällä. Pyynnin tarkoituksena on selvittää vesilintujen ravintonaan käyttämien selkärangattomien esiintyvyyttä ja etenkin niiden esiintyvyyttä poikueaikaan. Pyynnit sijoittuvat aikaan, kun vesilintupoikueet käyttävät paljon selkärangatonravintoa. Selkärangattomien esiintyvyyttä verrataan vesilintujen ja niiden poikueiden määriin. Selvitys tuottaa myös tietoa veden laadun ja selkärangattomien esiintyvyyden tutkimukseen. Lisäksi saatu tieto auttaa mittaaman hoitokalastuksen vaikuttavuutta. Lajien määrät per pyydys lasketaan ja mahdolliset rauhoitetut yksilöt vapautetaan takaisin vesistöön. Lajien tarkempaa määrittystä ja jos selkärangattomia on paljon, ne säilötään etanoliin myöhempää määrittystä varten.

Selkärangattomien pyynnissä aktiivipyydysmenetelmällä ja soveltuvin osin myös sukeltajakuoriaisrysan käytössä noudatetaan seuraavaa hakijan toimittamaa ohjetta:

- Pyynti tehdään 1 litran lasipurkilla, jonka suuaukkoon kiinnitetään muovisuppilo
- Purkki sijoitetaan vaakatasoon
- Pyyntiaika on 48 tuntia
- Pyyntiajankohta pyritään ajoittamaan lintulaskennan mukaan. Helmi poikuelaskennoissa pyynti ajoittuu 25.6.-20.7. välille
- Pyydysten määrä riippuu lintuveden koosta. Pienille riittää 2 x 5 pyydystä ja isommille 2 x 10 pyydystä
- Tulokset julkaistaan yhtä pyydystä ja yhtä vuorokautta kohti, joten pyydysten määrä voi vaihdella.

24.4.2024

- Kukin purkki on siis litran kokoinen ja ne voi olla hieman erimallisia. Niistä on helppo irrottaa kansi ja kannen kiinnitysriipa
- Suuaukon ympärille kannattaa jättää metallikehys, jolloin siihen on helppo kiinnittää kaksi rautalankaa suppilon paikallaan pitämiseksi
- Kaksi muuta rautalankaa joutuu vielä virittämään, jotta suppilo pysyy hyvin paikallaan
- Suuaukon ympäri kiertävän metallisen pannan kannen kiinnikkeisiin on myös helppo laittaa naru, jolloin pyydys on tukevasti kiinni narussa. Narulla purkin voi kiinnittää pohjaan painettavaan keppiin

Lajisuojaus ja määräytyminen:

- Suppilon suuaukon koko? Direktiivisukeltajien huomioiminen.
- Vesiliskoja ei esiinny kalaisilla järvillä, joten niitä ei tarvitse huomioida
- Purkkeja pidetään paikallaan 48 tuntia ja jos eläinmäärä on pieni (kymmeniä), niin selkärangattomat lasketaan ja määritetään (heimotasolla) paikan päällä ja vapautetaan
- Jos selkärangattomia on paljon (satoja), niin ne säilötään viinaan myöhemmää määritystä varten

Selkärangattomien pyynnin maasto-ohjeen mukainen selkärangattomien määritystarkkuus Helmi-lintuvesihankkeessa (Nudds & Bowlby 1984, Elmerberg et al. 1993):

- Annelida
- Oligochaeta
- Hirudinea
- Anostraca
- Conchostraca
- Cladocera (mahdollisuuksien mukaan heimoihin: Chydoridae, Daphniidae, Polyphemidae, Sididae jne.)
- Ostracoda
- Copepoda
- Isopoda
- Amphipoda
- Hydracarina
- Ephemeroptera
- Odonata
- Anisoptera
- Zygoptera
- Hemiptera
- Corixidae
- Tricoptera
- Lepidoptera
- Coleoptera

24.4.2024

- Dytiscidae
- Diptera
- Diptera (muut kuin Chironomidae)
- Tipulidae
- Chironomidae
- Ceratopogonidae
- Stratomyiidae
- Gastropoda
- Valvatidae
- Pelycypoda
- Sammakkoeläinten toukat

Luonnonsuojeluasetuksen mukaisia rauhoitettuja selkärangattomia lajeja, jotka voivat tulla kerätyksi ovat ainakin:

- sammakon poikaset, *Rana temporaria*
- viitasammakon poikaset, *Rana arvalis*
- isolampisukeltaja, *Graphoderus bilineatus*
- jättisukeltaja, *Dytiscus latissimus*
- lummelampikorento, *Leucorrhinia caudalis*
- sirolampikorento, *Leucorrhinia albifrons*
- täplälampikorento, *Leucorrhinia pectoralis*

Sammakkoa *Rana temporaria* lukuun ottamatta muut edellä mainitut lajit ovat myös Euroopan luontodirektiivin liitteessä IV a mainittuja eläinlajeja. Kaikki edellä mainitut lajit on luokiteltu Suomessa elinvoimaiseksi.

Sukeltajakuoraispyynnissä käytettiin ns. syöttirysää, johon asetettu syötti houkuttelee niitä pyydykseen. Syöttinä voidaan käyttää mm. maksan- tai kalanpaloja. Elävänä pyytävät rysät asetetaan kellumaan tai tukikepin varaan pohjaan vesikasvillisuuden joukkoon osittain vedenpinnan yläpuolelle, jotta sukeltajat saavat happea pyydyksessä. Rysät tehdään vesikanisteristä (5 l), josta on leikattu kartiomainen pääty pois ja liimattu se kuumaliimalla takaisin ”suppiloksi”. Sisällä on styroxpaloja, joiden avulla pyydys jää kellumaan. Syötiksi laitetaan kalaa, matoja, lihanpaloja, maksaa, koiranruokaa tai rapusyöttiä. Rysät koetaan 48 h kuluttua. Kartoituksessa havainnoidaan kaikki selkärangatonlajit ja lasketaan yksilömäärät, mutta pääpaino sukeltajakuorislajeissa sekä erityisesti direktiivilajien havainnoinnissa.

Suomen sukeltajakuoraisista luontodirektiivin IV(a) liitteeseen kuuluvat:

- Isolampisukeltaja (*Graphoderus bilineatus*)
- Jättisukeltaja (*Dytiscus latissimus*)

Pohjois-Savon ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen Vesistö -yksikkö hakee lupaa myös vesikasvien istuttamiseen, joihin osallistuvat Ismo Laakso ja Rasmus Rudnäs. Mahdollisesti apuna käytetään

24.4.2024

myös harjoittelijaa. Istutukset ovat osana Helmi-ohjelman lintuvesikunnostuksia. Tarkoituksena on toteuttaa vesikasvi istutuksia Maaningan Lapinjärvillä ja Patalahdella.

Istutettavina vesikasvilajeina ovat kilpukka (*Hydrocharis morsus-ranae*), järvikorte (*Equisetum fluviatile*) sekä ensisijaisesti sahalehti (*Stratiotes aloides*). Istutustoimilla pyritään edistämään vesilinnuille suotuisan vesikasvillisuuden kehittymistä sekä niiden levittäytymistä aiemmin ruoppamalla kunnostetuille alueille.

Toimet hyödyttävät myös monia muita lajeja, kuten selkärangattomista viherukonkorentoa, joka hyötyy sahalehdestä. Tämä harvinainen korentolaji ei kelpuuta muita kasveja munimispaikakseen. Vesistöjen umpeutumisen seurauksena sahalehden esiintymisalueet ovat kaventuneet. Tämä kasvullisen lisääntymisen varassa elävän kasvin leviäminen on kuitenkin hyvin rajoittunutta. Sen ruusukkeet voivat irrota ja lähteä ajalehtimaan, tavoittaen siten uusia kasvupaikkoja. Istutustoimet mahdollistavat siten kasvin levittäytymisen ruopattuihin allikoihin, avovesikanaviin ja lintujen pesimäsäärien läheisyyteen laajentaen siten sen esiintymisalueita molemmilla järvillä.

Sahalehden ruusukkeet kerätään kunkin järven sisältä olevista isommista esiintymisalueista ja kuljetetaan istutuspaikoille vesiasioissa. Istutustoimet saattavat vaarantaa viherukonkorenon toukan esiintymisalueita, mutta toimet pyritään tekemään, ettei tätä haittaa ilmaantuisi ja alueilta, joilta istukkaat otetaan jää riittävästi sahalehteä.

Kaikkienensa itse toimet hyödyttävät molempia lajeja, niin sahalehteä, kuin viherukonkorentoa. Muidenkin vesikasvien osalta istutettavat yksilöt kerätään kunkin vesistön sisältä, jossa ne siirretään sopivaan kasvupaikkaan vesiasioissa. Kilpukka on irtokelluja, jonka leviämistä allikoihin helpotetaan. Kilpukka ja järvikorte on osoitettu olevan tärkeitä kasveja vesilinnuille. Molemmat lajit ovat vähentyneet Pohjois-Savon lintuvesillä. Istutustoimilla pyritään edesauttamaan näiden lajien levittäytymistä kunnostetuille alueille, joista vesilinnut erityisesti hyötyvät.

POHJOIS-SAVON ELINKEINO- LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Pohjois-Savon ELY-keskus myöntää luvan poiketa rauhoitusmääräyksistä seuraavilla yksityisillä luonnonsuojelualueilla niiltä osin, kun ne koskevat selkärangattomien pyydystämistä keräämistä varten sekä muita toimenpiteitä, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen:

- Lapinjärvet 1, YSA201385
- Lapinjärvet 2, YSA201383
- Lapinjärvet 3, YSA201390
- Lapinjärvet 4, YSA201388
- Patalahti-Patajärvi 9, YSA200597

24.4.2024

- Patalahti-Patajärvi 10, YSA200598
- Patalahti-Patajärvi 12, YSA200696
- Patalahti-Patajärvi 17, YSA201201
- Patalahti-Patajärvi 22, YSA201211
- Keskimmäinen-Ylemmäinen-Tismiö 2, YSA200529,

Poikkeusluvan ehtona on, että:

- lupa on voimassa 31.12.2027 asti
- pyynti tapahtuu 1.5. - 31.8. välisenä aikana.
- Toimenpiteet toteuttavat Pohjois-Savon ELY-keskuksen Ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen Vesistö -yksikkö.

Lajisuojelua ja luonnonsuojelualueiden ulkopuolisia alueita koskeva poikkeaminen ratkaistaan erillisellä päätöksellä.

Perustelut

Toimenpiteet sijoittuvat seuraaville Kuopiossa ja lisäalassa sijaitseville yksityisille luonnonsuojelualueille (YSA):

- Lapinjärvet 1, YSA201385
- Lapinjärvet 2, YSA201383
- Lapinjärvet 3, YSA201390
- Lapinjärvet 4, YSA201388
- Patalahti-Patajärvi 9, YSA200597
- Patalahti-Patajärvi 10, YSA200598
- Patalahti-Patajärvi 12, YSA200696
- Patalahti-Patajärvi 17, YSA201201
- Patalahti-Patajärvi 22, YSA201211
- Keskimmäinen-Ylemmäinen-Tismiö 2, YSA200529

Yksityiset luonnonsuojelualueet Lapinjärvet 1–4 kuuluvat kansallisen lintuvesien suojeluohjelman kohteeseen Lapinjärvet sekä Natura 2000-verkoston alueeseen Maaningan lintujärvet (FI0600051). Natura-alueen suojeluperusteena on linnusto (SPA-alue).

Yksityiset luonnonsuojelualueet Patalahti-Patajärvi 9, 10, 12, 17 ja 22 ovat osa lintuvesien suojeluohjelman kohdetta Patajärvi ja Patalahti. Alueet kuuluvat Lapinjärvien kanssa samaan Natura 2000-verkoston alueeseen Maaningan lintujärvet. YSA-alueet Patalahti-Patajärvi 9 ja 12 sijoittuvat eteläosassaan Patalahti-Patajärven (FI0600114) Natura-alueeseen, joka on erityisten suojelutoimien alue (SAC), ja jonka suojeluperusteena on isolampisukeltajan esiintyminen.

Yksityinen luonnonsuojelualue Keskimmäinen-Ylemmäinen-Tismiö 2 kuuluu kansallisen lintuvesien suojeluohjelman kohteeseen Keskimmäinen-Tismiö-Ylemmäinen sekä Natura 2000-verkoston alueeseen lisälmen

24.4.2024

lintuvedet (F10600056). Natura-alueen suojeluperusteena on linnusto (SPA-alue).

Hakemuksen kohteena olevien yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräykset kieltävät muun muassa selkärankaisten eläinten tappamisen, pyydystämisen, hätyyttämisen ja pesien vahingoittamisen sekä selkärangattomien eläinten pyydystämisen keräämistä varten. Kiellettyjä ovat myös muut vastaavan kaltaiset toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.

Hakijan esittämät toimenpiteet ovat vastoin luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksiä, sillä niissä on kyse selkärangattomien eläinten pyydystämisestä keräämistä varten. Pynnin yhteydessä myös sammakonpoikasia voi tulla pyydystetyksi. Sahalehden, kilpukan ja järvikortteen yksilöiden kerääminen ja siirtäminen toiseen kasvupaikkaan vaikuttaa alueen luonnontilaan. Hakijan esittämät toimenpiteet ovat edellä mainituilta osin hakemuksen kohteena olevien luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräysten vastaisia.

Luonnonsuojelulain 54 § 1 momentin mukaan ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueutta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Kaikkien hakemuksen kohteena olevien yksityisten luonnonsuojelualueiden perustamistarkoituksena on alueen pesimä- ja muutonaikaisen linnustonsuojeluarvon säilyttäminen. ELY-keskus katsoo, että hakemuksen mukaiset toimenpiteet ovat yksityisten luonnonsuojelualueiden perustamistarkoituksena olevien linnustonsuojelullisten tavoitteiden mukaisia.

YSA-alueiden Patalahti-Patajärvi 9 ja 12 perustamistarkoituksena on linnuston suojelun lisäksi isolampisukeltajan suotuisan suojelutason saavuttaminen. Hakemuksen mukaan sukeltajakuoriaisten pyynnissä pyydykseen menneet yksilöt vapautetaan elävänä. Selkärangatonpyynnissä pyydyksen suuaukko on niin pieni, että sukeltajakuoriaiset eivät mahdu pyydykseen. ELY-keskus katsoo, että toimenpiteet eivät ole luonnonsuojelualueen perustamistarkoituksen vastaisia YSA-alueilla Patalahti-Patajärvi 9 ja 12.

Hakemuksessa esitetyt toimenpiteet tuottavat tietoa alueella tehtävien lintuvesikunnostustöiden tueksi sekä tutkimusta varten. Vesikasvien istutuksilla pyritään edistämään vesilinnuille suotuisan vesikasvillisuuden kehittymistä sekä niiden levittäytymistä aiemmin ruoppaamalla kunnostetuille alueille. Toimet hyödyttävät myös uhanalaista viherkonkorentoa, joka hyötyy sahalehdestä.

ELY-keskus katsoo, että hakemuksessa esitetyt toimenpiteet ovat tarpeellisia luonnonsuojelualueiden hoidon ja tutkimuksen kannalta.

24.4.2024

Poikkeamiselle yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä ei ole estettä.

Luonnonsuojelulain 35 §:n 1 momentin mukaan jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kanalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin.

ELY-keskus katsoo, että poikkeamishakemuksessa esitetyt toimenpiteet eivät merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden luonnonarvoja.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 35 §, 54 § ja 121 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Allekirjoitukset

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojelun ylitarkastaja Arto Saari ja ratkaissut ympäristöylitarkastaja Antti Lammi.

Jakelu ja suoritemaksu

Päätös hakijalle tavallisena tiedoksiantona.
Päätös julkaistaan ELY-keskuksen internetsivulla.
Suoritemaksutta viraston sisällä.

Tiedoksi

Ympäristöministeriö
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry

Liite Pohjois-Savon ELY-keskuksen tekemään päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja oikeudenkäyntimaksu

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu **270 euroa**, ellei valittaja tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 7–9 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisääntipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Kun kyse on saantitodistusta vastaan toimitetusta päätöksestä, tiedoksisääntipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin päätös on lähetetty postitse tavallisella kirjeellä, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voi myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä ja sen liitteet

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite	Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
faksi	029 564 2501
sähköpostiosoite	ita-suomi.hao@oikeus.fi
puhelinvaihe	029 56 42501
aukioloaika	klo 8 - 16.15

Tämä asiakirja POSELY/505/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/505/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Saari Arto 24.04.2024 17:33

Ratkaisija Lammi Antti 02.05.2024 06:33